

Gemeente Teylingen
De heer F. Schreiner
Postbus 149
2215 ZJ Voorhout

Datum : 1 december 2016
Ons kenmerk : 1601H948/DBI/rap1.3
Contactpersoon: De heer D.D.C.A. Bijl

Betreft : Flora en faunaonderzoek Hoogkamer fase C te Voorhout

Geachte heer Schreiner,

Hierbij ontvangt u per briefrapportage de bevindingen van het door mij uitgevoerde flora- en faunaonderzoek op de locatie Hoogkamer fase C te Voorhout. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten.

Deze briefrapportage opent met een korte omschrijving van het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling. Aansluitend volgt een bespreking van de onderzoeksmethode. Vervolgens wordt ingegaan op de resultaten van het onderzoek. Afsluitend is geconcludeerd op welke wijze omgegaan moet worden met de mogelijk voorkomende beschermde soorten.

PLANGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

Het plangebied is gesitueerd in poldergebied Boekhorst te Voorhout. De bouw van plan Hoogkamer bestaat uit 3 fases. Fase A en B worden reeds gerealiseerd. Dit onderzoek richt zich op fase C. In 2010 is door Arcadis voor het gehele plan een natuurcompensatierapport geschreven.

NOORDWIJK (hoofdkantoor)

's-Gravendijkseweg 37
Postbus 126
2200 AC Noordwijk

T 071 - 402 85 86
info@idds.nl
www.idds.nl

VEENENDAAL

T 0318 - 69 00 22

BREDA

T 076 - 548 66 20

HOOGVEEN

T 0528 - 72 22 29

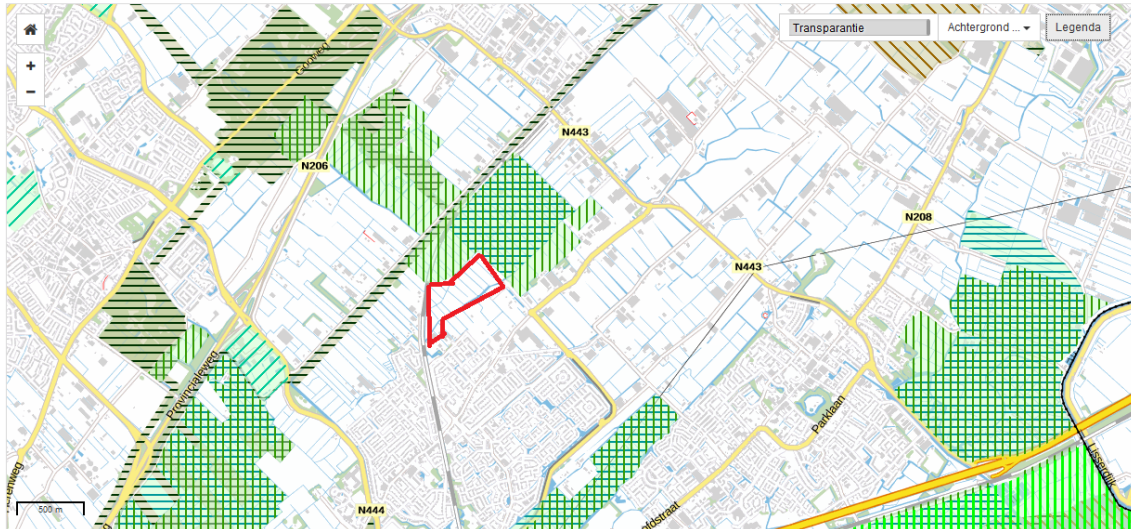
SEVENUM

T 077 - 467 05 86

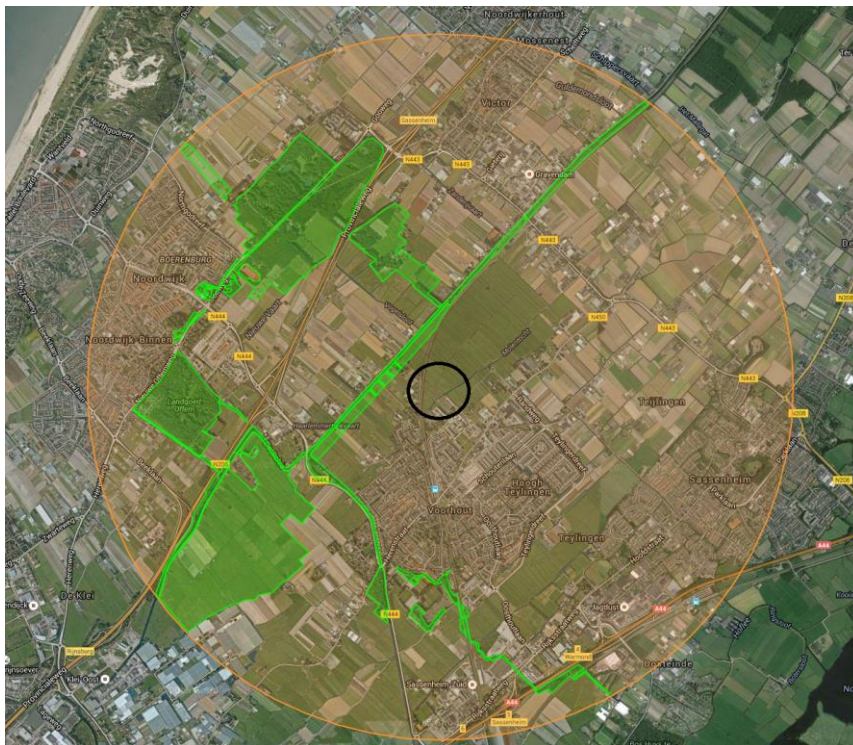
GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied vormt geen onderdeel van een natuur- of groengebied met een beschermde status, zoals een staats- of beschermd natuurmonument of Natura 2000-gebied. Het plangebied maakt ook geen deel uit van het Nationaal Natuur Netwerk (voorheen EHS en de groen omliggende gebieden op onderstaande kaart). Het plangebied is geen beschermd grasland, aangewezen door de provincie Zuid-Holland (kaart 7 van de Verordening Ruimte 2014, geconsolideerd, in werking per 4 februari 2016). Het gebied grenst hier wel aan (zie onderstaande kaart). Het gebied maakt geen deel uit van provinciaal beschermd weidevogelgebied. Op het gebied rust geen strategische reservering natuur en binnen het plangebied zijn geen karakteristieke landschapselementen aanwezig.

Verordening ruimte 2014 (geconsolideerd, in werking per 4 februari 2016)

Het plangebied (rood omkaderd) grenst aan beschermd grasland (groene arcering)

Ligging plangebied ten opzichte van NNN (groen omkaderd)

In de omgeving van het plangebied zijn 2 Natura-2000 gebieden aanwezig buiten de straal van 3 km te weten Coepelduynen en Kennemerland-Zuid. Kennemerland-Zuid ligt op 3,2 km afstand, Coepelduynen op 3,7 km afstand en Meijndel & Berkheide op 6,7 km afstand.

KENMERKEN PLANGEBIED

Het plangebied bestaat voornamelijk uit grasland. Het enige opstal is een (paarden)schuur in het grasland. De andere opstallen en bomen zijn reeds verwijderd. Smalle, ondiepe sloten lopen door het grasland en langs het spoor ligt een pas aangelegd talud. Naast dit talud ligt een sloot die geleidelijk dieper wordt, waardoor natte oevers ontstaan.

WERKWIJZE

Het flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen.

Eenzijds is een bronnen- en literatuurstudie uitgevoerd. Dit omvat een beknopte bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd.

Voor het raadplegen van verspreidingsgegevens is gebruik gemaakt van de gegevens van waarneming.nl en soortverspreidingsatlassen. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage. Op basis van de kenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn.

Anderzijds is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied.

ONDERZOEKSRESULTATEN

De resultaten van zowel de bronnen- en literatuurstudie als de biotooptoets worden hieronder weergegeven. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

Bronnen- en literatuuronderzoek

Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Op waarneming.nl zijn de waarnemingen gecheckt van kilometerhokken 93,471 en 93,472 over de afgelopen 3 jaar. Veel van deze waarnemingen hebben betrekking op de bebouwing in de regio, een geheel andere habitat dan het plangebied. Deze waarnemingen zijn buiten beschouwing gelaten.

Vleermuizen

In 2012 is door bureau Vroeg Vlieger een onderzoek uitgevoerd naar de functie van een vergelijkbaar gebied grenzend aan het plangebied voor vleermuizen (fase B). Uit het onderzoek bleek dat in het betreffende onderzoeksgebied de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis aanwezig waren. Voor alle betreffende soorten waren foerageergebied en vliegroutes aanwezig, het betroffen echter geen essentiële gebieden en/of routes. In dat onderzoek zijn ook gebouwbewonende vleermuizen meegenomen. Het huidige plangebied kent één schuur en verder geen bebouwing. Uit ander onderzoek is gebleken dat de gebouwen aan de Spoorlaan 131 geschikt zijn als zomer, kraam, paar en winterverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger). Deze soorten, evenals watervleermuis, meervleermuis en rosse vleermuis, kunnen de polder en watergangen in het plangebied als foerageergebied gebruiken.

Grondgebonden zoogdieren

Op basis van eerder onderzoek en het biotoop worden alleen licht beschermde (tabel 1) soorten verwacht. Op basis van het biotoop en de bureaustudie wordt het voorkomen van zwaarder beschermde (tabel 2 en 3) soorten uitgesloten.

Vaatplanten

Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de in tabel 3 voorkomende soorten. Van de tabel 2 soorten kan rietorchis worden verwacht nabij de oevers van de sloot aan het spoor. De rietorchis is per 1 januari in de Wet Natuurbescherming niet meer beschermd.

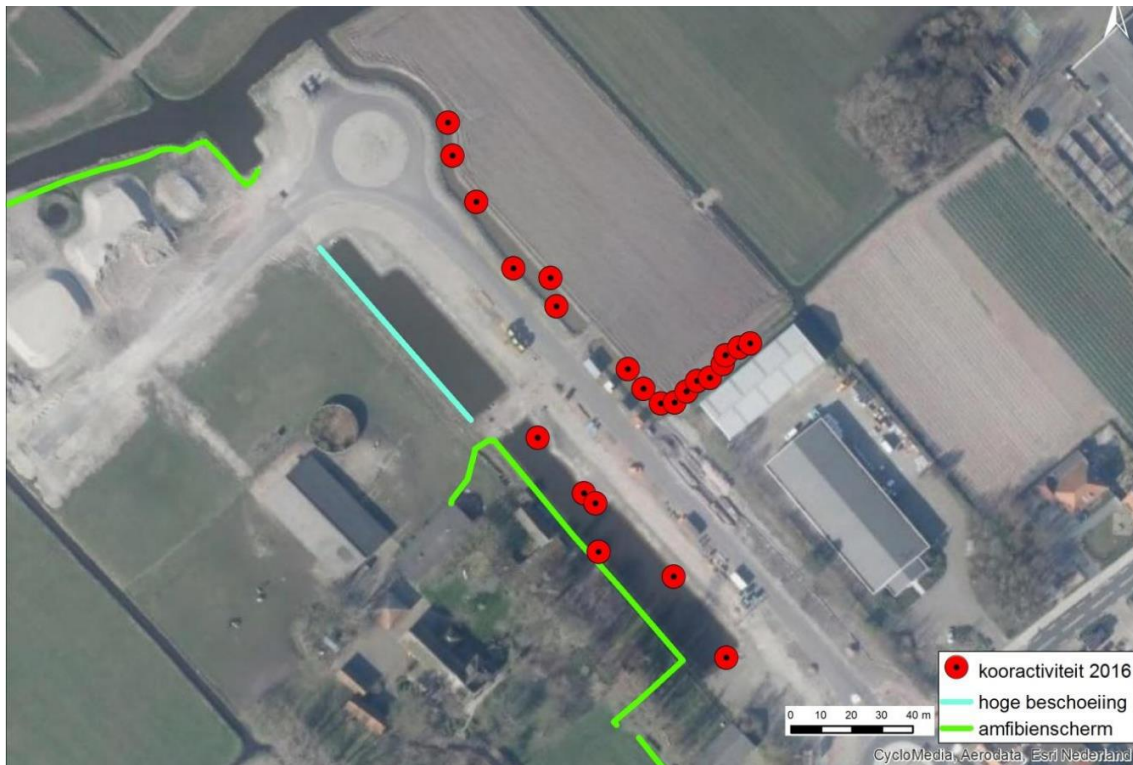
Vogels

De Boekhorstpolder is in de afgelopen jaren goed onderzocht op vogels. Het is de enige polder in de regio waar regelmatig kolganzen neerstrijken, bij vorst soms meer dan 1000 exemplaren. Ook andere ganzen als Canadese gans, grauwe gans en nijlgans zijn soms in grote groepen (tot 200 exemplaren) aanwezig. Verder is het een broedgebied voor de weidevogels Kievit, grutto, tureluur, en scholekster. Ook de slobbeend (Rode Lijst) broedt in de Boekhorstpolder. Herhaaldelijk wordt de jaarrond beschermde soort slechtvalk rustend waargenomen. Ook grote zilverreiger is vaak aanwezig.

Amfibieën en reptielen

Wat betreft strikt beschermde amfibieën komt in de omgeving van Voorhout alleen de rugstreeppad voor. Rugstreeppadden zijn warmteminnend en komen daarom vooral voor in gebieden waarvan de bodem vaak sterk opwarmt en waarin ze kunnen graven. De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Vaak is er een goed vergraafbare bodem aanwezig en is er bouw materiaal om onder te schuilen.

Uit de rugstreeppaddenmonitoring Hooghkamer (VH8-52/16-012.074, 7 juli 2016, Witteveen+Bos) blijkt dat er in het plangebied Hooghkamer ten zuiden van de Molentocht geen kooractiviteit is waargenomen, terwijl er volop kooractiviteit te horen was ten oosten van het plangebied.

Het voorkomen van reptielen is uitgesloten op grond van de ligging van het terrein.

Vissen

Uit verschillende voorgaande rapporten blijkt dat kleine modderkruiper in de sloten in het plangebied voorkomt. Het ecologisch rapport betreffende de randweg maakt ook melding van bittervoorn in dat onderzochte gebied. De sloten staan met elkaar in verbinding waardoor bittervoorn in het plangebied kan worden verwacht indien er zoetwatermosselen aanwezig zijn voor de voortplanting.

Overige beschermde soorten

De verschillende soorten libellen en vlinders die vermeld worden in tabel 2 en 3 van Flora- en faunawet zijn afhankelijk van een andere habitat dan het plangebied en worden niet verwacht aanwezig te zijn in het plangebied. Ook het voorkomen van beschermde overige ongewervelde (mieren, slakken en kevers) is niet eerder in de omgeving van het plangebied aangetoond. Ditzelfde geldt voor platte schijfhoren. In Nederland leeft de platte schijfhoren overwegend in ondiepe, onbeschaduwde wateren met een uitbundige onderwatervegetatie. De dieren worden onder andere aangetroffen in plassen en voedselrijke sloten van (veen-)weidegebieden. Andere biotopen zijn voedselrijke duin- en laagveenplassen en het overstromingsgebied van de grote rivieren. In graslandpolders op kleibodems komt de soort significant minder voor dan in graslandpolders op veenbodems, terwijl van polders op zandgrond zeer weinig waarnemingen bekend zijn. De soort komt nog steeds redelijk verspreid voor in de veenweidegebieden van West-Nederland en in mindere mate in Noord-Nederland. Volgens het Compendium van de Leefomgeving, Weekdieren van de Habitatrichtlijn, vormt de omgeving van het plangebied potentieel leefgebied voor de platte schijfhoren.

BIOTOOPTOETS

De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 17 maart 2016. Het onderzoek vond plaats in de middag bij windkracht 2, zonnig weer, onbewolkt en ongeveer 10 graden.

Tijdens het veldbezoek is het plangebied onderzocht op het voorkomen van krachtens de Flora- en faunawet beschermde soorten en zijn gebiedskenmerken beoordeeld die het voorkomen van deze soorten mogelijk maken.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen vleermuizen aangetroffen. De (paarden)schuur is als enig opstal niet geschikt als vleermuisverblijf. Daarvoor is de luchtvochtigheid en de temperatuur niet constant genoeg. In het plangebied ontbreken bomen, waardoor ook deze verblijfplaats voor vleermuizen vervalt. Het is echter aannemelijk dat gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Lijnvormige elementen zoals de Molentocht worden door vleermuizen gebruikt als vliegroutes tussen foerageergebieden.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is een haas waargenomen en zijn vele molshopen gezien. Geconstateerd is dat de habitat zich niet leent voor zoogdieren die zijn opgenomen in tabel 2 en 3 van Flora- en faunawet.

Vaatplanten

De sloot naast het spoor biedt potentie voor rietorchis (tabel 2). Zwanenbloem, dotterbloem, gewone vogelmelk en knikkende vogelmelk (alle tabel 1) zouden hier ook kunnen voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten waargenomen. Bovengenoemde soorten kunnen zijn gemist omdat het veldbezoek buiten de bloeiperiode viel. \

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied 8 watersnippen, 12 krakeenden, 2 kieviten, waterhoen, zwarte kraai, blauwe reiger, kauw en wilde eenden waargenomen. In de polder naast het plangebied was een grote zilverreiger aanwezig. Tevens zijn heggenmus, koolmees, vink en putter gehoord in de bomen naast het plangebied.

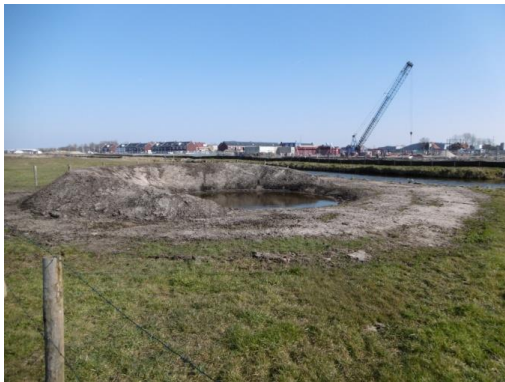
In het plangebied is geen broedplaats voor slechtvalk aanwezig.

Amfibieën

Ten tijde van het veldonderzoek op 17 maart zijn geen amfibieën waargenomen. Gekeken is of er voor de rugstreepad en andere amfibieën in de directe omgeving water voor voortplanting (ondiep water dat snel opwarmt) aanwezig is.

Dit is het geval in de sloot naast het spoor. Hier is ook de mogelijk aanwezig voor de rugstreepad zich in te graven, omdat de berm pas is aangelegd en nog niet vol begroeid is. Tevens lag er tijdens het veldbezoek een grote plas water in het plangebied, met modder daaromheen. Deze plas zou, indien die niet opdroogt, ook goed genoeg zijn voor rugstreepadden. Daarnaast liggen er ter compensatie aan de rugstreepad vijf gegraven paddenpoelen in het plangebied (ten opzichte van de tekening is er één verplaatst). Het gebied is tevens geschikt voor bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad. Deze soorten zijn in vorige rapporten ook waargenomen.

Een extra nachtbezoek op 21 mei bevestigt de conclusie uit het rapport monitoring rugstreepadden Hooghkamer: volop kooractiviteit op de in het rapport vastgestelde locatie, maar geen enkele kooractiviteit in de poelen. Ook elders in het plangebied is geen kooractiviteit waargenomen. Op 25 juli 2016 zijn de paddenpoelen geïnspecteerd op paddennisjes en rugstreepadden: er zijn geen paddennisjes en rugstreepadden waargenomen. De natuurlijke plas was geheel opgedroogd.

Aangelegde paddenpoel

Natuurlijke plas

Sloot naast spoor

Vissen

De visbemonstering is uitgevoerd door bemonstering van kansrijke watergangen met behulp van een steeknet. Hoewel sommige sloten goede habitat voor onder andere kleine modderkruiper en bittervoorn zijn, zijn er geen vissen gevangen. De meeste sloten in het plangebied zijn echter minder dan 50 centimeter diep en kennen nauwelijks tot geen onderwaterbegroeiing en hiermee geen goed leefgebied voor bittervoorn.

Op de kade zijn door het baggeren meerdere zwanenmossels gevonden. Zwanenmossels worden gebruikt door de bittervoorn. In Nederland komt de bittervoorn voor in de plantenrijke oevers van de uiterwaardwateren van het rivierengebied, poldergebieden en de benedenlopen van riviertjes en beken. Het is belangrijk dat zoetwatermosselen als schildersmossel en zwanenmossel in hetzelfde water voorkomen, deze zijn onmisbaar voor de voortplanting. Bittervoorns leggen in de periode april-juni hun eitjes in de kieuwholte van een levende mossel.

Overige beschermde soorten

Gezien de vroege tijd van het jaar was er geen activiteit van vlinders, libellen en kevers te verwachten. Deze zijn dan ook niet waargenomen. Wel is geconstateerd dat het biotoop ongeschikt is voor de beschermde soorten van deze soortgroepen. Dit geldt ook voor de nauwe korfslak en de platte schijfhoren. Het gebied bestaat uit grasland met zandgrond en kent nauwelijks tot geen onderwaterbegroeiing.

TOETSING AAN DE NATUURWETGEVING

Beoordeling effecten geplande ingreep op beschermde soorten

Onderstaand worden de geplande ontwikkelingen in het plangebied en hun invloed op de vastgestelde soorten getoetst aan de Flora- en faunawet.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn een haas en molshopen waargenomen. Voor deze dieren hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd, maar geldt wel de zorgplicht. Uit de literatuur blijkt dat in het plangebied geen grondgebonden zoogdieren voorkomen die bescherming genieten van de Flora- en faunawet. Geconcludeerd kan worden dat geplande ontwikkelingen in het plangebied geen invloed op deze soorten hebben.

Vleermuizen

Vleermuizen hebben in het plangebied geen verblijfplaatsen vanwege het gemis aan gebouwen of bomen. Vleermuizen gebruiken de lijnvormige elementen in het plangebied wel als vliegroutes tussen foerageergebieden en kunnen het plangebied als foerageergebied gebruiken. Uit een vorig rapport (Vroeg Vlieger 2012) blijken dit echter geen essentiële gebieden en/of routes te zijn. Omdat de omstandigheden na dit rapport voor het plangebied niet zijn veranderd, kan worden voldaan met dezelfde mitigerende maatregelen (bron: Actualisatie Natuurtoets Hoogkamer Voorhout, Witteveen + Bos, 17 juni 2015, betreft het gebied ten zuiden van het plangebied):

"Gedurende de werkzaamheden kunnen negatieve effecten op vleermuizen optreden indien in de periode maart tot en met november na zonsondergang of voor zonsopkomst wordt gewerkt met kunstmatige verlichting. Ter voorkoming van het aantasten van de functionaliteit van het leefgebied als gevolg van de werkzaamheden en het begaan van een overtreding van de Flora- en faunawet dient het gebruik van kunstmatige verlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst in deze periode voorkomen te worden. Wanneer dit de werkzaamheden onmogelijk maakt, is kunstmatige verlichting alleen toelaatbaar wanneer door middel van aangepaste armaturen de verstrooiing van licht naar de omgeving voorkomen wordt. Met name het verlichten van de Molentocht dient te worden voorkomen. Wanneer deze mitigerende maatregelen in acht wordt genomen, kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuizen worden voorkomen en is er voor de werkzaamheden ten aanzien van vleermuizen geen ontheffing Flora- en faunawet nodig."

Onder de bruggen over de Molentocht komt geen verlichting. In het aan te leggen park wordt gewerkt met vleermuisvriendelijke verlichting.

Nader onderzoek naar vleermuizen wordt gezien het bovenstaande niet nodig geacht.

Vogels

De polder dient als rustplaats voor slechtvalk en grote zilverreiger. Er zijn geen nesten gevonden van jaarrond beschermde vogels. Het plangebied en de omliggende polder zijn een belangrijk gebied voor overwinterende ganzen en broedende weidevogels. Tijdens het broedseizoen moet verstoring van broedvogels (al dan niet strikt beschermd) voorkomen worden. Voor het broedseizoen geldt geen standaard periode. De periode verschilt per soort. Globaal betreft het de periode maart tot augustus. Indien werkzaamheden binnen dit seizoen gepland zijn, wordt aanbevolen deze pas uit te voeren indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat er geen broedvogels aanwezig zijn, of verstoring van broedvogels zal plaatsvinden. Het is mogelijk dat de werkzaamheden beginnen voor het broedseizoen zodat vogels niet in het gebied gaan broeden. Voorwaarde is wel dat er continue wordt doorgewerkt. Conclusie: de geplande ontwikkelingen in het plangebied verkleinen de habitat van weidevogels en rustplaats voor slechtvalk, grote zilverreiger en andere vogels die het gebied aandoen. Dit is geen reden voor een ontheffingsaanvraag.

Amfibieën en reptielen

Amfibieën zijn niet waargenomen tijdens het bezoek (waarschijnlijk nog in winterslaap). Wat betreft strikt beschermde amfibieën komt in de omgeving van Voorhout alleen de rugstreeppad voor. Rugstreeppadden kunnen op meerdere plekken in het plangebied voorkomen.

Uit 'Werkprotocol mitigerende en compenserende maatregelen Flora en faunawet Hooghkamer, Witteveen + Bos, 2 november 2015): "De rugstreeppad is in de directe omgeving van Hooghkamer verschillende malen aangetroffen. In de verschillende natuurtoetsen die in de afgelopen 15 jaar zijn uitgevoerd in en nabij Hooghkamer wordt gesproken van de aanwezigheid van de soort, hetzij in afnemende aantallen in de tijd. Momenteel (2015) is het zeer aannemelijk dat de soort in het plangebied voorkomt. Vermoedelijk is een diffuus verspreide populatie aanwezig tussen de spoorbaan en de Randweg. Er dient tijdens de bouwwerkzaamheden zodoende rekening te worden gehouden met deze zwaar beschermde soort." Gezien de korte tijd tussen dit rapport en de huidige stand van zaken mag ervan uit gegaan worden dat rugstreeppad nog steeds in het gebied rondom het plangebied aanwezig is.

Rugstreeppadden zijn echter niet in het plangebied zelf aanwezig. Onderzoek van Witteveen en Bos (Rugstreeppaddenmonitoring Hooghkamer, VH8-52/16-012.074, Witteveen en Bos, 7 juli 2016) en een extra nachtbezoek op 21 mei, tonen aan dat geen kooractiviteit in het plangebied is waargenomen, terwijl er volop activiteit te horen was ten oosten van het plangebied. In de paddenpoelen zijn bij een bezoek op 25 juli geen paddenvisjes en rugstreeppadden aangetroffen. Op basis hiervan is geconcludeerd dat in het plangebied de rugstreeppad niet voorkomt en er geen ontheffing nodig is.

Als mitigerende maatregel zijn speciaal voor de rugstreeppad vijf tijdelijke paddenpoelen aangelegd in het huidige plangebied aan de noordkant van de Molensloot in wat later de zogenaamde groene lobben van Hooghkamer worden. Deze poelen zijn een tijdelijke maatregel om tijdens de bouw van fase 2 voldoende habitat voor de rugstreeppad te blijven houden. Voor aanvang van de bouw van fase 3, medio 2017, verdwijnen deze tijdelijke poelen. Ter compensatie hiervan moet er een definitief compensatiegebied voor de rugstreeppad worden gemaakt.

Het definitieve compensatiegebied wordt aangelegd op een plek in de directe omgeving van het bouwterrein binnen het leefgebied van de lokale populatie. Dit compensatiegebied wordt gerealiseerd in september/oktober 2016, zodat de padden de poel als overwinteringsgebied kunnen gebruiken.

Locatie en ontwerp definitieve paddenpoel 500m²

Omdat rugstreeppadden snel bouwterreinen kunnen koloniseren wordt het gehele bouwterrein van de 4e bouwstroom afgezet met paddenschermen met uitzondering van het definitieve compensatiegebied voor de rugstreeppad. Over de enige toegangsweg komt een amfibieënrooster.

Voor de overige soorten amfibieën geldt de zorgplicht als zij tijdens de bouw worden aangetroffen. Reptielen komen in het gebied niet voor. Nader onderzoek naar amfibieën en reptielen in het plangebied wordt niet nodig geacht. Conclusie: voor rugstreeppad is geen ontheffing van artikel 11 Flora- en faunawet nodig omdat de soort niet in het plangebied voorkomt.

Vaatplanten

Ten tijde van het veldbezoek waren veel planten niet in bloei. Mogelijk zijn hierdoor enkele beschermde soorten gemist. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de in tabel 3 voorkomende soorten. Van de tabel 2 soorten kan rietorchis worden verwacht nabij de oevers langs het spoor, deze soort is tijdens een bezoek op 18 juli niet aangetroffen en verliest zijn beschermde status in de Wet Natuurbescherming. Conclusie: de aanwezige vaatplanten staan ontwikkelingen niet in de weg.

Vissen

In het ecologische rapport betreffende de noordelijke randweg (28 januari 2016) is vastgesteld dat de bittervoorn en kleine modderkruiper verspreid in de watergangen van dat gehele projectgebied kunnen worden aangetroffen. Ondanks dat er tijdens de visbemonstering geen vissen zijn gevangen is de kleine modderkruiper in eerdere rapporten meerdere malen aangetroffen, bittervoorn is nooit gevangen. De watergangen van beide plangebieden staan echter in verbinding met elkaar, waardoor het voorkomen van bittervoorn niet uit te sluiten valt. Voor de planontwikkeling is het noodzakelijk om sloten te dempen/aan te passen. Beschermde vissen mogen niet worden verstoord in het voortplantingsseizoen van maart tot en met augustus en daarnaast is de winterperiode ook niet gunstig om te werken (dempen) omdat het water dan te koud kan zijn en vissen niet kunnen vluchten, waardoor dempingswerkzaamheden moeten worden gestaakt. Voor andere mitigerende maatregelen en compensatie verwijst dit rapport naar het recentelijk uitgebrachte rapport "mitigatie & compensatieplan flora en fauna ten behoeve van de aanleg noordelijke randweg Voorhout, 28 januari 2016". Deze maatregelen sluiten aan bij de nieuwe soortenstandaard RVO versie 2014.

Voor bittervoorn en kleine modderkruiper is een ontheffing van artikel 11 Flora- en faunawet nodig. Gelet op de aanvraagtijd van deze vergunning wordt deze waarschijnlijk pas in 2017 verleend. Op dat moment is de Wet Natuurbescherming van kracht waarin de bescherming van beide soorten komt te vervallen. Geadviseerd wordt de werkzaamheden volgens de zorgplicht uit te voeren en daarbij rekening te houden met de kwetsbare periode van beide soorten. Gewerkt wordt aan de hand van een door de Omgevingsdienst West-Holland beoordeeld en goedgekeurd mitigatie- en compensatierapport (IDDS, augustus 2016, 1601H949/DBI/rap3). Bij het dempen van sloten dient een deskundig ecoloog aanwezig te zijn. Op deze manier wordt gewerkt in de geest van de Flora- en faunawet, als ware er een ontheffing verleend.

Overige beschermde soorten

Het plangebied is qua biotoop niet geschikt voor de in de Flora- en faunawet beschermde vlinders, libellen, kevers en slakken. Er zijn geen beschermde soorten waargenomen. De literatuur maakt ook geen melding van waarnemingen hiervan in het gebied. Nader soortgericht onderzoek hoeft niet plaats te vinden.

CONCLUSIES

Uit deze biotooptoets is naar voren gekomen dat het waarschijnlijk is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied van strikt beschermde soorten worden aangetast.

Tevens dient met de plannen rekening gehouden te worden met een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Deze voorwaarden zijn altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot augustus) mogen de vegetatie en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd, tenzij door een ecooloog is aangegeven dat er geen nesten aanwezig zijn. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood.

In onderstaande tabel zijn de onderzoeksresultaten per soortgroep nog een keer samengevat.

Tabel 1) Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten.

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/opmerkingen
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Nee	Nee	Geen strikter beschermde soorten aanwezig
Vleermuizen	Ja	Nee	Nee	Vleermuizen gebruiken de Molentocht als lijnelement. Dit lijnelement blijft behouden.
Vogels	Ja	Nee	Nee	Een ontheffing is niet nodig wanneer er buiten het broedseizoen wordt gewerkt.
Amfibieën	Ja	Nee	Nee	Geen strikter beschermde soorten aanwezig
Vaatplanten	Ja	Nee	Nee	Geen strikter beschermde soorten aanwezig
Vissen	Ja	Nee	Ja	Bittervoorn en kleine modderkruiper. Geen ontheffing aangevraagd i.v.m. planning. Er wordt wel gewerkt volgens een goedgekeurd mitigatie- en compensatieplan
Overige soorten	Ja	Nee	Nee	Geen strikter beschermde soorten aanwezig

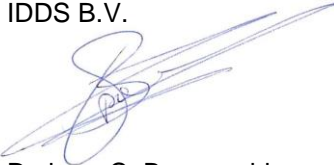
OPMERKING NAAR AANLEIDING VAN DE NIEUWE WET NATUURBESCHERMING

Op 1 januari 2017 treedt de nieuwe Wet natuurbescherming in werking. Hierin ontbreekt de beschermde status voor rietorchis, bittervoorn en kleine modderkruiper. Vooruitlopend op de nieuwe regelgeving zijn mitigerende en compenserende maatregelen voor deze soorten niet meer nodig. Wel geldt voor deze soorten de nieuwe zorgplicht ex art 1.11:

- 1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- 3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van het voorgaande dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
IDDS B.V.

De heer C. Brouwer bba
(projectleider)

Literatuurlijst:

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Literatuur onderzoek rugstreeppad, een rapportage van RAVON in opdracht van de Provincie Flevoland. A. M. Spitzen - van der Sluijs. Augustus 2006

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Soortenstandaard Huismus, versie december 2014, RVO

Soortenstandaard Rugstreeppad, versie 2.0 december 2014, RVO

Soortenstandaard Bittervoorn, versie 2.0 december 2014, RVO

Soortenstandaard Kleine Modderkruiper, versie 2.0 december 2014, RVO

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

Nederlandse Oecologische *Flora*. Wilde planten en hun relaties. *Weeda* e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, www.verspreidingsatlas.nl/planten

Sovon Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl / www.vogelatlas.nl

Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl, met betrekking tot relevante waarnemingen in het plangebied

Natuurcompensatie Hoogkamer uitwerking provinciaal compensatiebeginsel en compensatie Flora- en faunawet gemeente Teylingen, Arcadis, 24 augustus 2010

Verordening ruimte 2014, geconsolideerde versie, Provinciale Staten van Zuid Holland

Actualisatie Natuurtoets Hoogkamer Voorhout, Witteveen + Bos, 17 juni 2015

Rapport "compensatiepoel rugstreeppad en demping sloot" Witteveen + Bos, 13 maart 2013

Update Natuuronderzoek Hoogkamer, Arcadis, 13 december 2012

Vleermuizeninventarisatie Nieuwbouw Hoogkamer te Voorhout, Bureau Vroeg Vlieger 2012.

Actualiserende ecologische quickscan aanleg noordelijke randweg Voorhout en bypass (verbindend fietspad), VanderHelm Milieubeheer B.V., 19 oktober 2015

Mitigatie & compensatieplan flora en fauna ten behoeve van de aanleg noordelijke randweg Voorhout, VanderHelm Milieubeheer B.V., 28 januari 2016

Werkprotocol mitigerende en compenserende maatregelen Flora en faunawet Hoogkamer, Witteveen + Bos, 2 november 2015

A. Boesveld, A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente, Verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn, Resultaten van het inventarisatiejaar 2009 STICHTING ANEMOON, 30 juni 2010

Weekdieren van de Habitatrichtlijn, 2004-2011, Compendium voor de Leefomgeving

PLATTE SCHIJFHOREN ANISUS VORTICULUS, R.H. de Bruyne, A.W. Gmelig Meyling & A. Boesveld (Stichting ANEMOON), Kalkman (ed) 2008.

Natuurgids voor de Duin- en Bollenstreek, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming
Noordwijk, 2000

De Strandloper 48e jaargang nummer 3, juni 2016, artikel "Een nieuwe wet voor de natuur: wet
Natuurbescherming", Jelle van Dijk

Rugstreepaddenmonitoring Hoogkamer, VH8-52/16-012.074, Witteveen en Bos, 7 juli 2016

Rapport Mitigatie- en compensatieplan Hoogkamer, IDDS, 26 augustus 2016,
1601H949/DBI/rap3